

Redaktör: Marie Sundberg debatt@di.se Telefon 08-573 650 98

Jobbgarantin för ungdomar fungerar inte. Om staten skjuter till arbetsmarknadspolitiska medel kan Unionens avtalsreglerade introduktions- och utbildningsplatser införas för arbetslösa under 25 år. Unga som läser in en gymnasieutbildning måste ha rätt till samma aktivitetsstöd som arbetslösa över 25 år, skriver **Jonas Olofsson**, Unionen.

Sprid avtalsparternas system för utbildningsplatser till unga

En alltför stor andel unga fullbordar inte gymnasiet inom en rimlig tid. Det handlar om drygt 20 procent av de studerande.

Många har svårt att få jobb och tvingas leva på bidrag. I den mån den föreslagna lärlingsutbildningen kan mildra problemen måste den ses som ett steg i rätt riktning.

Men politikerna borde också uppmärksamma att arbetsmarknadens parter redan i dag gör en del för att motverka ungdomsarbetslösheten genom våra avtal om introduktions- och utbildningsplatser. Dessa introduktionsplatser skulle kunna få en ännu större spridning om staten bidrog med arbetsmarknadspolitiska medel.

Nästa höst väntar stora förändringar i gymnasieskolan. Bland nyheterna finns således en lärlingsutbildning som ger möjligheter till anställning baserad på ett utbildningskontrakt mellan skola och arbetsplats.

Unionen stödjer utvecklingen av en effektivare och mer arbetslivsnära yrkesutbildning. En kvalificerad lär-

Jonas Olofsson
arbetsmarknadsutredare,
Unionen

ingsutbildning som möter arbetslivets kompetenskrav och underlättar ungdomars etablering har vårt fulla stöd.

Det finns anledning att se behovet av förändring i ljuset av utbildningens avgörande betydelse för ungas sociala villkor. Att så många inte fullbordar sin gymnasieutbildning, blir arbetslösa och tvingas till socialbidrag, illustrerar att dagens gymnasieskola i vissa avseenden fungerar som en utslagningsmaskin.

Men Unionen menar att ansvaret för dessa missförhållanden inte enbart kan läggas på utbildningssamhället.

Vi menar att parterna på arbetsmarknaden också har ett ansvar. Dessutom måste arbetsmarknadspolitiken utformas mer effektivt. I en rapport om ungdomsarbetslösheten, Den tredje linjen, som Unionen nyligen presenterade lyfte vi fram två bärande förslag.

► Redan i dag finns avtal om introduktions- och utbildningsplatser för unga på flera av Unionens avtalsområden. De är i grunden ett slags lärlingsplatser för arbetslösa och studerande.

De unga erbjuds en något lägre lön

i utbyte mot ett avancerat utbildningsprogram. Utbildningen kan vara tidsbegränsad eller övergå i fast anställning.

Unionen menar emellertid att systemet skulle kunna spridas om staten bidrog med arbetsmarknadspolitiska medel.

Dagens jobbgaranti för arbetslösa ungdomar fungerar inte som man skulle önska sig. Varför inte införa avtalsreglerade introduktionsplatser som ett väsentligt element i jobbgarantin för arbetslösa under 25 år? ► Inför en utbildningsgaranti för alla under 25 år som inte har fullbordat gymnasiet. Gymnasiet är formellt frivilligt, men i praktiken obligatoriskt. Det krävs flera åtgärder för att förverkliga en sådan utbildningsgaranti:

Det ska vara möjligt att komplettera en gymnasieutbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program. Jobbgarantin måste utveckla samarbetet med vuxenutbildningen, till exempel folkhögskolorna.

Tyvärr missade regeringen chansen att utvidga arbetsförmedlingarnas utbyte med folkhögskolorna i samband med vårbudgeten nyligen. Vi

menar dessutom att unga som läser in en gymnasieutbildning måste ha rätt till samma ersättning som arbetslösa över 25 år, det vill säga till aktivitetsstöd. Dagens låga utvecklingsersättning ska enbart omfatta ungdomar under 20 år.

Från arbetsgivarhåll hävdas ofta att ungdomsarbetslösheten beror på höga löner och generöst anställningsskydd.

Erfarenheterna från omvärlden, inte minst från USA och Storbritannien, visar att den uppfattningen är felaktig. I dessa länder är lönespridningen stor och anställningsskyddet svagt. Trots det löper de som har lågutbildning störst risk att bli arbetslösa.

De internationella erfarenheterna talar snarare för att det är i länder med starka partsorganisationer, utbredda kollektivavtal och relativt små inkomstskillnader som ungdomars etablering i arbetslivet fungerar bäst.

Fullbordad gymnasieutbildning är en grundförutsättning, och utvecklade system för arbetslivsintroduktion och praktik underlättar för många unga att få fotfäste på arbetsmarknaden.

DAGENS CITAT

"Jag borde inte ha varit där, jag borde inte ha dansat på bänken och jag skulle inte ha haft en svensk landslagströja på mig."

Den norske hotellkungen Petter Stordalen om sin svensex på hotell Fjällgården i Åre. Till Östersundsposten.

"Det är rena tätortsproblem med buller och trängsel man talar om, – inte hur det ser ut i Åmot."

Elisabet Salander-Björklund, vice vd för Skogsindustrierna och Stora Enso förklarar varför oppositionens förslag om kilometerskatt är feltänkt. Till TT.

BREV

Staten bör stimulera – inte äga

Ivagruppern "Innovation för tillväxt" argumenterar för att staten bör satsa pengar – med lägre avkastningskrav än övriga ägare – i fonder tillsammans med institutionellt kapital (DI Debatt 17/4).

Dessa fonder skulle investera i "innovativa snabbväxande företag" med "hög teknologiriktning" enligt förslagsställarna.

Låt mig påpeka att Sveriges två största tillväxtsuccéer under det senaste halvsekllet, Ikea och H&M, inte sysslar med högteknologi.

Min poäng är därför att generella åtgärder från statens sida – till exempel inom skatteområdet – är viktigast.

Vilken typ av företag som sedan utvecklas kommer entreprenörerna och marknaden att avgöra.

Staten bör hålla sig borta från ägandet och i stället skapa ett bra tillväxtklimat – inte minst inom skatteområdet – så att vi får många nya företag inom olika områden.

RUNE ANDERSSON
ordförande, Mellby gård

Höj ribban för civilekonomer

Sedan civilekonomexamen infördes som en egen yrkesexamen 2007 har intresset för utbildningen vuxit både bland utbildningsanordnarna och bland studenterna. Kraven för att få examensrätten är höga och långt ifrån alla universitet och högskolor har beviljats denna rätt. Det största problemet har varit att klara kraven på lärarkompetens i redovisning och marknadsföring. Men frågan är om det är rätt fokus.

Kunskaper i redovisning och marknadsföring är grundläggande men inte tillräckliga för att göra civilekonomexamen till en internationellt konkurrenskraftig yrkesexamen. I en sådan ställs betydligt högre krav på professionella kompetenser.

Om civilekonomutbildningen enbart består av de traditionella universitetskurserna i ekonomiämnen faller idén med en yrkesutbildning.

Sådana kurser kan studenterna lika gärna läsa inom ramen för vanliga kandidat- och masterprogram. För att en civilekonom ska kunna bygga nya verksamheter i en global ekonomi krävs goda kunskaper om internationell strategi och marknadsföring.

Det krävs dessutom förmåga att kommunicera på både svenska och engelska i tal och skrift, träning i lagarbete och ledarskap över språk- och kulturella gränser, entreprenörskap och medvetenhet om de etiska frågor

Alexander Beck

utredningschef,
Civilekonomerna

Allan Malm

rektor,
Ekonomihögskolan vid Lunds universitet

som ingår i ett globalt ansvarsfullt ledarskap.

Behovet av en professionell utbildning inom ekonomi och management är mycket stort. Sverige lägger större resurser per capita på forskning än de flesta andra länder, men vi ligger efter när det gäller att ta tillvara forskningen i nya företag.

Nästan alla teknikbaserade nystartade företag är "born globals", det vill säga att ledningen måste kunna tänka internationellt redan från första dagen. Här behövs en ny generation företagsledare som vi i Sverige saknar resurser för att utbilda.

Lärosätena i Sverige får cirka 40 000 kronor per årsstudieplats till civilekonomutbildningen att jämföra med cirka 91 000 kronor i snitt för civilingenjörutbildningen. 40 000 kronor per år räcker till sex-åtta timmars undervisning per vecka. Det ger minimalt utrymme för individuell handledning.

Detta räcker inte för att åstadkomma den nödvändiga utvecklingen hos studenterna, och det räcker inte för att Sverige ska kunna konkurrera med ekonomiutbildningar i andra länder. Där har studenterna oftast 18–20 timmar undervisning i vecka.

Om civilekonomprogrammet ska bli en utbildning i internationell toppklass krävs en ökad tilldelning av medel och mer framtidsinriktade och arbetslivsanpassade krav på utbildningens innehåll.